

І. В. Колесник, аспірант, асист.
кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Сільськогосподарське виробництво відноситься до категорії стратегічно важливих галузей економіки, тим більше це значимо для України, тому що сьогодні вона вважається аграрною країною. Питання фінансування були і залишаються однією з найгостріших проблем розвитку сільськогосподарських підприємств України. Тут повільно обертаються кошти, тому ця сфера мало приваблива для суто комерційного вкладення грошових коштів. Налагодження результативного механізму формування та реалізації кредитування сільського господарства в Україні, безсумнівно, потребує творчого запозичення і використання світових досягнень у цій сфері, насамперед досвіду європейських країн з розвинутою ринковою економікою. Принципи політики стосовно підприємств АПК, що були використані в країнах Євросоюзу, можуть послужити орієнтиром для українських реформ.

У розвинутих зарубіжних країнах з ринковою економікою склалися специфічні інститути і форми сільськогосподарського кредиту. Головне в їхній роботі — високий рівень державної підтримки.

Сільськогосподарський кредит має важливе значення в економічному регулюванні аграрного сектора Франції. Тут накопичено великий досвід у сфері кредитування сільськогосподарських підприємств. Забезпечення аграрного сектора кредитними ресурсами здійснюють три кооперативних банки: «Креди агриколь мютюэль», «Банк попюлер» і «Креди мютюэль агриколь э рюраль».

Найбільшим кредитором сільського господарства Франції є «Креди агриколь мютюэль» (Взаємний сільськогосподарський кредит), на частку якого припадає близько 75 % від усіх коштів, які надходять до аграрного сектору французької економіки [1].

«Креди агриколь мютюэль» надає кредити двох видів: 1) стандартні — дрібним і середнім сільськогосподарським підприємствам, торговцям і особам вільних професій (на тих же умовах, що й інші банки); 2) пільгові кредити сільськогосподарським підпри-

ємствам для придбання сільськогосподарських підприємств, худоби й устаткування (так звані боніфіковані кредити).

У другому виді кредитів застосовуються державні субсидії, які дозволяють знизити величину відсотка по кредиту, котрий надається сільськогосподарському підприємству. Ті банки, котрі бажають одержувати державні дотації для здійснення пільгового кредитування сільськогосподарських підприємств, проходять конкурсний добір, які організовує міністерство економіки і фінансів. Державні дотації одержують ті банки, котрі пропонують найнижчі процентні ставки для сільськогосподарських підприємств.

У Німеччині система сільськогосподарського кредитування є змішаною — на кредитному ринку функціонують комерційні банки і спеціалізовані установи. Зараз кредитуванням сільськогосподарських підприємств займаються: приватні комерційні банки, кооперативні банки, іпотечні банки, ощадні каси.

Місцеві кооперативні банки, поряд зі звичайними позиками, надають своїм пайовикам пільгові кредити за різними державними програмами фінансування під низькі проценти [3].

Крім кооперативних банків кредитуванням сільськогосподарських підприємств Німеччини займаються ощадні каси. Ці установи, більшість яких є державними, забезпечують 1/3 усіх виданих аграрному сектору кредитів.

Для одержання пільгових і державних кредитів необхідно надати ряд документів від органів місцевої влади, і платоспроможність позичальника повинні підтвердити громадські поручителі, котрі здійснюють контроль за цільовим використанням кредиту. Крім цього пільгові кредити доступні тільки тим власникам, які одержують свій дохід тільки від сільськогосподарської діяльності [2].

У Великобританії державне регулювання сільського господарства здійснюється в трохи менших масштабах, ніж у більшості країн Європейського Союзу [2]. Регулювання реалізовується в основному в межах Єдиної сільськогосподарської політики.

У країнах з розвинутою ринковою економікою досягнутий високий рівень державної підтримки аграрного сектора, створені спеціальні системи фінансового забезпечення сільськогосподарських виробників, здійснюється пільгове кредитування підприємств аграрного сектора. Також держава гарантує збереженість коштів, вкладених у розвиток сільського господарства, від інфляції, стихійних лих та інших непередбачених обставин та сприяє створенню і розвитку кредитних спілок, кооперативів і кооперативних банків.

Література

1. Боева Г. Субсидирование и кредитование сельского хозяйства во Франции // Международный сельскохозяйственный журнал. — 1992. № 5. С. 51—54.
2. Дем'яненко М. Я., Алексійчук В. М., Бориц А. Г. та ін. Фінанси в період реформування агропромислового виробництва. — К: ІАЕ УАНН. 2002. — 645 с.
3. Карпенко И. Роль государственной финансовой помощи и кредитования в развитии сельского хозяйства ФРГ // Международный сельскохозяйственный журнал. — 1992. — № 5. — С. 39

УДК 330.3

В. В. Комірна, канд. екон. наук,
докторант відділу інвестиційної політики,
Рада по вивченню продуктивних сил
України НАН України

ІНВЕСТИЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСТОРОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

У сьогоденних умовах інвестиційна політика стає вагомим інструментом просторового регулювання соціально-економічного розвитку регіону, особливо в тих сферах, де дія ринкових важелів обмежена (соціальна, екологічна, науково-технічна). Тільки через механізми інвестиційної політики, як важливого елемента регіональної стратегії, можна активізувати внутрішні потенціали регіонів для соціально-економічного зростання територій і держави в цілому. Саме регіональна політика може стати універсальним засобом ефективного використання інвестиційних резервів, чого важко досягти за допомогою галузевих методів управління.

Отже, в широкому розумінні регіональна політика — це система цілей і дій, спрямованих на реалізацію інтересів держави стосовно регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій [1, с. 364].

Об'єктом регіональної політики є весь спектр соціально-економічних процесів, що відбуваються на конкретній території. Іншими словами, у сферу впливу регіональної політики потрапля-